

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativammat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Mitä feodalismilla tarkoitetaan, ja miten sitä toteutettiin keskiajan Euroopassa?
2. Alla on Diego Riveran seinämaalaus vuodelta 1933.
  - a) Minkälaisen kuvan Rivera antaa työnteosta modernissa yhteiskunnassa? (3 p.)
  - b) Miten teollistumisen eteneminen vaikutti ihmisten elämään työn ulkopuolella 1900-luvun alusta 1930-luvulle? (3 p.)

Diego Rivera, *Detroit Industry*, 1933, Detroit Institute of Arts.

3. Tarkastele esimerkkien avulla, miten luonnontieteiden kehitys on muuttanut käsitystä ihmisen asemasta maailmassa 1800-luvulta nykyhetkeen.
4. Vertaile Kansainliittoa ja Yhdistyneitä kansakuntia ja pohdi niiden toiminnan tuloksia.

5. Alla on kaksi lainausta, joissa käsitellään eri valtiomuotojen paremmuutta.

Jumalallinen ja inhimillinen sekä luonnollinen ja poliittinen järki todistavat, että kaikissa asioissa on aina turvauduttava yhteen johtajaan ja että johtajien ja ruhtinaiden monilukuisuus on turmiollista. Tämän näkee myös niiden monarkkisten valtioiden esimerkistä, jotka ovat kestäneet pidempään kuin yksikään aristokratia tai demokratia tai kansanvalta. – Ne ovat myös olleet rauhallisempia, ja niissä on tapahtunut vähemmän muutoksia ja esiintynyt vähemmän kansalaisten välisiä erimielisyyksiä.

(käännös: YTL)

Humanisti Claude de Seyssel: *La grande monarchie de France* (n.1515)

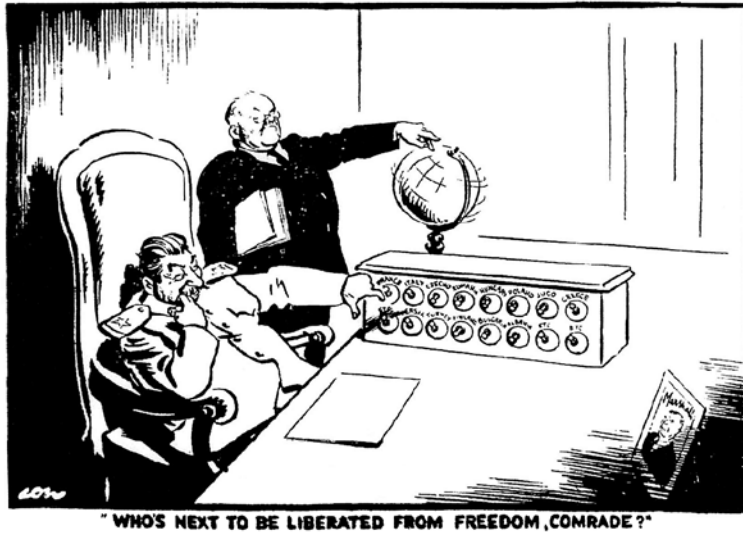
Englannin valtakunnan korkein ja kiistattomin valta on parlamentin käsissä. – Englannin parlamentilla on hallussaan valta, joka koskee koko valtakuntaa, sekä sen päättä että ruumista. Tarkoitus nimittäin on, että jokainen englantilainen on siellä läsnä, joko henkilökohtaisesti tai valtuuttamansa henkilön tai asiamiehen kautta; olkoon hän minkä arvoinen tai minkälainen ihminen tahansa, aina ruhtinaasta – oli hän sitten kuningas tai kuningatar – Englannin vähäisimpään ihmiseen. Ja parlamentin yksimielisyyttä pidetään jokaisen ihmisen yksimielisyytenä.

(käännös: YTL)

Diplomaatti Thomas Smith: *De republica anglorum* (1565)

- a) Vertaile sitaattien esittämiä perusteita sille, miksi parlamentarismi ja monarkia ovat parhaimpia hallitusmuotoja. (2 p.)
- b) Miten sitaateissa esitetyt näkemykset toteutuivat valistusajan Euroopassa? (4 p.)
6. Yli 200 000 suomalaista muutti vuosittain kunnasta toiseen 1961–1975, ja lisäksi 332 000 suomalaista muutti ulkomaille näiden 15 vuoden aikana. Mitkä tekijät johtivat muuttoliikkeeseen, ja mitä vaikutuksia tällä muuttoliikkeellä oli suomalaiseen yhteiskuntaan?
7. Millä eri tavoin Suomen voidaan sanoa olleen keskiajalla idän ja lännen raja-alue?
8. Käsitteillä kreolisaatio, synkretismi ja hybridikulttuuri viitataan ilmiöön, jossa eri kulttuureista peräisin olevien aineiden yhdistyessä muodostuu esimerkiksi uusia kieliä tai uskonnollisia perinteitä. Tarkastele esimerkin avulla tämän ilmiön eri piirteitä.

- + 9. Ohessa on toisen maailmansodan jälkeiseen Euroopan tilanteeseen liittyvä pilapiirros ja kaksi dokumenttia.

Englantilaisen pilapiirtäjä David Low'n pilapiirros *Evening Standard* -lehdessä 2.3.1948

Neuvostoliiton johtaja Josef Stalin toteaa ulkoministeri Molotoville: ”Kuka seuraavaksi vapautetaan vapaudesta, toveri?” Stalinin edessä pöydällä on George Marshallin valokuva, ja Stalin käänтелеe kytkimiä, joissa on Euroopan maiden nimiä.

Euroopan talousjärjestelmän romahdus sodan aikana oli täydellinen. – – On loogista, että Yhdysvaltojen tulisi tehdä kaikki voitavansa auttaakseen palauttamaan maailmaan normaali taloudellinen tilanne, jota ilman ei voi olla mitään poliittista pysyvyyttä eikä turvattua rauhantilaa. Meidän politiikkamme ei ole suunnattu mitään kansaa tai oppisuuntaa vastaan, vaan nälkää, köyhyyttä, epätoivoa ja kaaosta vastaan. – – Aloitteen tulisi mielestäni tulla Euroopasta. Yhdysvallat voisi tarjota ystävällismielistä apua eurooppalaisen ohjelman laatimisessa sekä myöhemmän tuen antamisessa. – – Tulisi olla yhteinen ohjelma, josta useat, elleivät jopa kaikki, Euroopan valtiot voisivat olla yksimielisiä.

(käännös: YTL)

Yhdysvaltojen ulkoministeri George Marshall puheessaan Harvardin yliopistossa 5.6.1947

Näyttäisi, että Marshallin suunnitelmassa Yhdysvallat antaisi Euroopan valtioille aloitteen Euroopan taloudellisessa jälleenrakentamisessa. – – Tyhjentävä suunnitelman analyysi kuitenkin osoittaa, että se on suunnattu Länsi-Euroopan blokin luomiseen, joka toimisi amerikkalaisen politiikan välineenä. – – Aiempien satunnaisten yritysten sijaan, jotka oli tähdäty Euroopan maiden taloudelliseen ja poliittiseen alistamiseen amerikkalaisen pääoman alle sekä neuvostovastaisten ryhmittymien perustamiseen, Marshallin suunnitelma osoittaa laajempaa pyrkimystä saman ongelman ratkaisemiseksi entistä tehokkaammin.

(käännös: YTL)

Neuvostoliiton Yhdysvaltojen suurlähettiläs Nikolai Novikov sähkössä ulkoministeri Molotoville 24.6.1947

- Miten tulkitset David Low'n pilapiirrosta? (2 p.)
- Vertaile dokumenteissa esitettyjä näkemyksiä Euroopan jälleenrakentamisesta. (3 p.)
- Miten Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton suhteet Euroopassa kehittyivät toisen maailmansodan päättymisestä 1950-luvun loppuun? (4 p.)

+10. Alla on kaksi julistusta vuosilta 1917–1918.

Suomen Eduskunta on 15. päivänä viime marraskuuta, nojaten maan Hallitusmuodon 38§:ään, julistautunut korkeimman valtiovallan haltiaksi sekä sittemmin asettanut maalle hallituksen, joka tärkeimmäksi tehtäväkseen on ottanut Suomen valtiollisen itsenäisyyden toteuttamisen ja turvaamisen. Tämän kautta on Suomen kansa ottanut kohtalonsa omiin käsiinsä, ja nykyiset olot sekä oikeuttavat että velvoittavat sen siihen. Suomen kansa tuntee syvästi, ettei se voi täyttää kansallista ja yleisinhimillistä tehtäväänsä muuten kuin täysin vapaana. Vuosisatainen vapaudenkaipuumme on nyt toteutettava: Suomen kansan on astuttava muiden maailman kansojen rinnalle itsenäisenä kansakuntana.

Suomen senaatin esitys eduskunnalle 4.12.1917

Suomen työväenluokan suuren vallankumouksen hetki on lyönyt. – – Rikollisen senaatin jäsenet valmistivat maan pääkaupungissakin inhoittavaa veljesveren vuodatusta ja salakavalaa hyökkäystä Suomen järjestäytyneen työväen kimppuun. Samalla he tekivät itsensä syyppäiksi niin julkeaan valtiopetokseen, että pysyivät vieraiden valtioiden monarkistisia hallituksia lähettämään murhajoukkoja Suomen työtätekevää kansaa teurastamaan. Koko kansamme vapaus ja elämä oli täten suuressa vaarassa. – – Sosialidemokratisen Puoluetoimikunnan valtuuttamana Suomen työväen vallankumouksen korkeimpana elimenä me nyt julistamme, että kaikki vallankumouksellinen valta Suomessa kuuluu nyt järjestäytyneelle työväelle ja sen vallankumouselimille. Maan sosialidemokratinen vallankumoushallitus muodostetaan nyt heti.

Suomen työväen toimeenpanevan komitean vallankumousjulistus Helsingissä 27.1.1918

- a) Erittele lainauksissa esitettyjä käsityksiä Suomen poliittisesta asemasta ja yhteiskunnallisesta tilanteesta. (4 p.)
- b) Mihin tekstikatkelmien kannanotot johtivat vuoden 1918 kuluessa? (5 p.)